

Sygn. akt II UK 156/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)
SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)
SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku C. Spółka z o.o. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o wydanie pisemnej interpretacji przepisów prawnych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 listopada 2019 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 4 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1) oddala skargę kasacyjną,**
- 2) zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującej się kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. wyrokiem z dnia 8 marca 2016 r., wydanym na skutek odwołania wniesionego przez C. Sp. z o.o. w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 21

lipca 2015 r. nr 294, którą odmówiono wydania interpretacji dotyczącej wniosku z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie potwierdzenia, że wartość napiwków uzyskiwanych przez pracowników od klientów spółki nie stanowi dla tych osób przychodu osiąganego z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, a w konsekwencji nie podlega również uwzględnieniu w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, zmienił tę decyzję i nakazał organowi rentowemu wydanie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów stosownie do wniosku złożonego przez odwołującą się w dniu 20 maja 2015 r., w terminie 30 dni od uprawomocnienia się wyroku ze skutkiem wynikającym z art. 10a ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy ustalił, że odwołująca się w dniu 22 maja 2012 r. zwróciła się do organu rentowego w trybie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej z wnioskiem o wydanie pisemnej interpretacji w zakresie obowiązku składkowego napiwków płaconych przez klientów spółki pracownikom spółki. W opisie stanu faktycznego odwołująca się podała, że jej pracownicy w trakcie wykonywania pracy (jako krupierzy, czy też inspektorzy) otrzymują napiwki od klientów. Wyjaśniła ponadto, że celem wykonania obowiązku ewidencyjnego określonego w art. 78 ust. 1 pkt 3 ustawy o grach hazardowych niezbędne było wprowadzenie technicznych rozwiązań w postaci spersonalizowanego „tip boxu”, co pozwala na precyzyjne ustalenie wartości otrzymanych od klientów napiwków bez konieczności przerywania każdorazowo gry, transakcji, czy też innych czynności. Odwołująca się powołała się równocześnie na stanowisko ZUS II Oddziału w W. wyrażone w wezwaniu z dnia 13 maja 2015 r., w którym stwierdzono, że w istniejącym w spółce stanie faktycznym brak jest podstaw prawnych do uwzględniania napiwków przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W dniu 12 czerwca 2015 r. organ rentowy poinformował odwołującą się, że wniosek nie jest kompletny i wezwał ją do uzupełnienia opisu stanu faktycznego przez jednoznaczne wskazanie, czy wartość napiwków otrzymywanych przez pracowników kasyna od klientów stanowi przychód tych pracowników z tytułu

zatrudnienia w ramach stosunku pracy w rozumieniu art. 12 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. W odpowiedzi na to wezwanie odwołująca się wyjaśniła, że uzupełnienie opisu stanu faktycznego w sposób wskazany przez organ rentowy jest wezwaniem do dokonania przez spółkę interpretacji przepisów prawa podatkowego w ramach opisu stanu faktycznego. Odwołująca się stwierdziła jednocześnie, że ZUS jest zobligowany do wydania interpretacji na podstawie przedstawionego przez nią stanu faktycznego, a nie do wzywania do dokonywania przez wnioskodawcę kwalifikacji podatkowej przychodu z tytułu napiwków otrzymywanych przez pracowników.

Powołując się na tak ustalony stan faktyczny sprawy oraz przytaczając regulacje art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 10a ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, Sąd pierwszej instancji stwierdził, że zakres wniosku o interpretację może obejmować wszelkie indywidualne sprawy przedsiębiorcy związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą lub zawodową, z których wyniknął, wynika lub może wyniknąć w przyszłości obowiązek świadczenia daniny publicznej. Przedsiębiorca może zatem wnosić o interpretację zarówno przepisów już nieobowiązujących, jak i składać wniosek o interpretację stanu przyszłego, np. w związku z zamiarem rozszerzenia działalności gospodarczej. W niniejszej sprawie odwołująca się wystąpiła zaś we własnej sprawie, przedkładając wniosek podpisany imiennie przez prawidłowo umocowanego pełnomocnika, a sama sprawa dotyczyła konkretnego i ściśle określonego obowiązku. Miała zatem prawo oczekiwać od organu administracji (w tym przypadku ZUS) wskazania, jakie będzie jego działanie w przypadku zaistnienia zdarzeń opisanych we wniosku, gdyż od tego może uzależniać swoje ewentualne decyzje w obrocie gospodarczym. Taka jest bowiem idea przepisów powołanych w odwołaniu i cel dokonywania wykładni przepisów prawa przez organ.

Zdaniem Sądu Okręgowego, problematyka związana z dokonaniem kwalifikacji podatkowej wartości napiwków uzyskiwanych przez pracowników spółki pod kątem właściwego źródła uzyskania tego przychodu, wbrew twierdzeniom organu rentowego, mieści się w zakresie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w związku z art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Jak wyjaśnił bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 marca 2015 r., II UK 79/14,

wzajemna relacja art. 83d ustawy systemowej i art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej polega na doprecyzowaniu przez ustawodawcę zwrotu użytego w art. 10 ust. 1: „zakres i sposób zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne”. Chodzi mianowicie o interpretację tych wszystkich przepisów, z których wynika obowiązek opłacania przez płatnika składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne. Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz ich wysokość. Organ rentowy pominął odesłanie wskazane w art. 10a ust. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej do Ordynacji podatkowej w zakresie zasad i trybu udzielania interpretacji dotyczącego przepisów prawa podatkowego, które ma na celu ich jednolite stosowanie przez organy podatkowe i organy kontroli skarbowej.

Sąd pierwszej instancji podkreślił w związku z tym, że odwołująca się przedstawiła w swoim wniosku wyczerpujący opis zdarzenia przyszłego oraz własne stanowisko w sprawie z uzasadnieniem, co spełniało wszystkie wymogi postawione w art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Dlatego też organ rentowy powinien zająć w niniejszej sprawie odpowiednie stanowisko merytoryczne i dokonać wnioskowanej interpretacji, czego jednak nie uczynił.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 4 stycznia 2018 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez organ rentowy od wyroku Sądu pierwszej instancji, zmienił ten wyrok w taki tylko sposób, że usunął zapis „w terminie 30 dni od uprawomocnienia się wyroku ze skutkiem wynikającym z artykułu 10a ustęp 1 zdanie 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej”, natomiast oddalił apelację w pozostałej części.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że wniosek odwołującej się spełniał wymogi art. 10 ust. 1 - 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w związku z art. 83d ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a zatem organ rentowy był zobowiązany wydać interpretację indywidualną w niniejszej sprawie.

Sąd drugiej instancji zaznaczył, że zakres i przedmiot sprawy o udzielenie pisemnej interpretacji przepisów prawa konstytuuje treść wniosku wszczynającego postępowanie, a rolą organu jest ocena stanowiska strony w spornej kwestii. Istotą tego postępowania jest uzyskanie przez stronę wyjaśnienia treści przepisów prawa i ich zastosowania w odniesieniu do indywidualnej sytuacji wskazanej we wniosku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, stan faktyczny przedstawiony we wniosku odwołującej się pozwalał na ocenę prawną opisanej w nim kwestii, mającej w konsekwencji znaczenie dla określenia wysokości składek na ubezpieczenia pracowników odwołującej się spółki. Organ rentowy powinien zatem dokonać odpowiedniej interpretacji w szczególności art. 18 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 9 i art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, gdyż wykładnia i stosowanie prawa ubezpieczeń społecznych musi odbywać się w kontekście norm np. należących do gałęzi prawa cywilnego (w tym prawa pracy), prawa podatkowego. W praktyce oznacza to, że rozstrzygnięcie o istnieniu stosunku ubezpieczenia społecznego, wysokości podstawy wymiaru składek i należnych składek nie jest możliwe bez sięgania do pojęć i definicji ustawowych funkcjonujących w systemie prawa. Dalej jednakże jest to rozstrzygnięcie o obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasadach obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz o podstawie wymiaru tych składek. W takim przypadku przepisy z innych gałęzi prawa, jeśli uzupełniają i rozwijają przepisy prawa ubezpieczeń, stają się częścią norm prawa ubezpieczeń społecznych. W rezultacie co do zasady interpretacja przepisów prawa ubezpieczeń społecznych (także dokonana na podstawie wskazanych na wstępie przepisów) polega na prawnej kwalifikacji określonych zdarzeń wywołujących skutek w prawie ubezpieczeń społecznych. Jeśli więc organ rentowy ma się wypowiedzieć co do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, jest obowiązany poddać ocenie prawnej wszystkie te stosunki i zdarzenia prawne, które prowadzą do zastosowania określonego przepisu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i jej aktów wykonawczych.

Uwzględniając powyższe rozważania, Sąd Apelacyjny stwierdził, że Sąd Okręgowy, nakazując w zaskarżonym wyroku wydanie decyzji interpretacyjnej, nie naruszył art. 10 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w związku z art. 83d ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 10a ust. 4 pierwszej z wymienionych ustaw, gdyż przedstawiony przez odwołującą się stan faktyczny pozwalał na dokonanie dochodzonej przez nią oceny prawnej. Sąd pierwszej instancji nie naruszył także art. 18 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Nie ma bowiem żadnych przeszkód, aby organ rentowy dokonał oceny stanu faktycznego w kontekście tych przepisów.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, na uwzględnienie zasługiwała natomiast apelacja organu rentowego w zakresie, w jakim kwestionowała zasadność użytego w zaskarżonym wyroku sformułowania: „w terminie 30 dni od uprawomocnienia się wyroku ze skutkiem wynikającym z art. 10a ustęp 1 zdanie drugie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej”. Sąd Okręgowy, wyznaczając w wyroku termin wydania interpretacji liczony już od daty uprawomocnienia się wyroku (a więc od daty wydania wyroku przez Sąd drugiej instancji), nie określił bowiem podstawy prawnej takiego orzeczenia. Sąd ten orzekał w sprawie, w której wniesiono odwołanie od konkretnej istniejącej decyzji, a nie w sprawie z odwołania wniesionego w związku z niewydaniem decyzji przez organ rentowy w rozumieniu art. 83 ust. 3 o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 477¹⁴ § 3 k.p.c. Tymczasem tylko w tym drugim wypadku w razie uwzględnienia odwołania, sąd może zobowiązać organ do wydania decyzji w określonym terminie (który wskaże w wyroku). Powołany przez Sąd pierwszej instancji art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. nie daje zaś sądowi takiego uprawnienia. W tych okolicznościach, organ rentowy w niniejszej sprawie - biorąc pod uwagę jej przedmiot - powinien wykonać prawomocny wyrok niezwłocznie, najpóźniej w terminie 30 dni po doręczeniu akt wraz odpisem prawomocnego wyroku, stosując odpowiednio art. 180 k.p.a., art. 35 § 1 i 4 k.p.a. i art. 10a ust. 1 o swobodzie działalności gospodarczej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 4 stycznia 2018 r., zaskarżając pkt II wyroku i zarzucając mu w tym zakresie:

- naruszenie prawa materialnego: to jest art. 83d ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 5 ust. 9 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy — Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r., poz. 1027), przez jego niezastosowanie, w wyniku czego Zakład został zobowiązany do wydania pisemnej interpretacji w odniesieniu do tych elementów stanu faktycznego, które na dzień złożenia wniosku o interpretację były przedmiotem toczącego się postępowania wyjaśniającego, to znaczy w przedmiocie braku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych napiwków uzyskiwanych przez pracowników od klientów spółki jako niestanowiących przychodu pracowników ze stosunku w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, podczas gdy w takiej sytuacji brak jest podstaw prawnych do wydania interpretacji indywidualnej;

- naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 316 § 1 k.p.c., które miało wpływ na wynik sprawy, przez wydanie wyroku z pominięciem wprowadzonego w życie z dniem 13 czerwca 2017 r. art. 83d ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w wyniku którego Zakład został zobowiązany do wydania pisemnej interpretacji w odniesieniu do tych elementów stanu faktycznego, które na dzień złożenia wniosku o interpretację były przedmiotem toczącego się postępowania wyjaśniającego, to znaczy w przedmiocie braku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych napiwków uzyskiwanych przez pracowników od klientów spółki jako niestanowiących przychodu pracowników ze stosunku pracy w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, podczas gdy brak było podstaw prawnych wydania interpretacji indywidualnej.

Powołując się na tak sformułowane zarzuty kasacyjne, skarżący wniósł o uchylenie we wskazanym zakresie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, a także o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpatrywana w niniejszym postępowaniu skarga kasacyjna jest nieuzasadniona.

Zdaniem Sądu Najwyższego, oba podniesione w tej skardze zarzuty korespondują ze sobą w tym znaczeniu, że kwestionują nieuwzględnienie przez Sąd drugiej instancji zmian legislacyjnych, które nastąpiły w toku postępowania w sprawie (przed zamknięciem rozprawy apelacyjnej), polegających na dodaniu ustawą zmieniającą z dnia 11 maja 2017 r. (Dz.U. z 2017 r., poz. 1027), poczynając od dnia 13 czerwca 2017 r., do art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ustępu 2 w brzmieniu „nie wydaje się decyzji indywidualnych w zakresie tych elementów stanu faktycznego, które w dniu złożenia wniosku o interpretację są przedmiotem toczącego się postępowania wyjaśniającego lub kontroli albo gdy w tym zakresie sprawa została rozstrzygnięta co do jej istoty w decyzji Zakładu”.

Problem występujący w niniejszej sprawie tkwi jednak w tym, że stan faktyczny opisany we wniosku odwołującej się inicjującym postępowanie w tej sprawie ani którykolwiek z jego elementów, wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego, nie był w jakikolwiek momencie przedmiotem postępowania wyjaśniającego lub kontroli, a także decyzji wydanej przez skarżącego. Jedyna kwestia, która wymagała wyjaśnienia, dotyczyła bowiem kwalifikacji prawnej napiwków otrzymywanych przez pracowników odwołującej się przez pryzmat przepisów określających źródła przychodu stanowiące podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym, a w konsekwencji przez pryzmat odpowiednich przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 4 pkt 9 oraz art. 18 ust. 1 tej ustawy). Natomiast to, czy we wniosku o interpretację rzeczywiście chodziło o napiwki oraz jakie było ich źródło finansowania, sposób rejestracji i wypłaty na rzecz pracowników, co łącznie składało się na stan faktyczny, którego miała dotyczyć interpretacja, nie wymagało żadnych dodatkowych wyjaśnień, a w każdym razie organ rentowy takich wyjaśnień nie czynił. Czym innym jest natomiast ocena prawna określonego (ustalonego już stanu faktycznego), a czym innym samo ustalenie tego stanu. Najpierw dochodzi bowiem do ustalenia stanu faktycznego, a

następnie w ramach subsumcji ustalony już stan faktyczny przyporządkowuje się do określonych przepisów prawa materialnego. W art. 83d ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, co jednoznacznie wynika z jego literalnego brzmienia, chodzi zaś wyłącznie o sytuację, w której stan faktyczny podany przez autora wniosku o interpretację (jego elementy) jest przedmiotem postępowania wyjaśniającego, kontroli lub decyzji, a nie o to, jak ocenić ów stan faktyczny z uwzględnieniem określonych regulacji prawnych.

Trzeba więc podkreślić, że w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego, co trafnie podkreśla Sąd drugiej instancji, za utrwalony należy uznać pogląd, zgodnie z którym wzajemna relacja art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (obowiązującego w stanie faktycznym niniejszej sprawy) polega na doprecyzowaniu przez ustawodawcę zwrotu użytego w art. 10 ust. 1 drugiej z wymienionych ustaw: „zakres i sposób zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne”. Chodzi mianowicie o interpretację tych wszystkich przepisów, z których wynika obowiązek opłacania przez płatnika składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz ich wysokość. W prawie ubezpieczeń powstanie tytułu ubezpieczenia społecznego, a także określenie wysokości składek na to ubezpieczenie jest regulowane przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń. Mają one jednak charakter norm odwołujących się do pojęć prawnych usytuowanych w innych gałęziach prawa, o ile nie zawierają ich samodzielnej definicji (np. art. 8 ust. 2a - kreujący definicję pracownika na użytek prawa ubezpieczeń społecznych). Jest to zresztą zasada powszechnie obowiązująca w każdej gałęzi prawa, gdyż normy prawne tworzą system, w którym występują określone więzi, między innymi polegające na tym, że treść norm prawnych z różnych gałęzi prawa wzajemnie się uzupełnia i rozwija. Wykładnia i stosowanie prawa ubezpieczeń społecznych musi zatem odbywać się w kontekście norm np. należących do gałęzi prawa cywilnego, w tym prawa pracy. W praktyce oznacza to, że rozstrzyganie o istnieniu stosunku ubezpieczenia społecznego i wysokości należnych z tego tytułu składek nie jest możliwe bez sięgania do pojęć i

definicji ustawowych funkcjonujących w systemie prawa. Dalej jednakże jest to rozstrzygnięcie o obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasadach obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz o podstawie wymiaru tych składek. W takim przypadku przepisy z innych gałęzi prawa, jeśli uzupełniają i rozwijają przepisy prawa ubezpieczeń, stają się częścią norm prawa ubezpieczeń społecznych. W rezultacie co do zasady interpretacja przepisów prawa ubezpieczeń społecznych (także dokonana na podstawie wskazanych na wstępie przepisów) polega na prawnej kwalifikacji określonych zdarzeń wywołujących skutek w prawie ubezpieczeń społecznych. Jeśli więc organ rentowy ma się wypowiedzieć co do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, jest obowiązany poddać ocenie prawnej wszystkie te stosunki i zdarzenia prawne, które prowadzą do zastosowania określonego przepisu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i jej aktów wykonawczych, przy uwzględnieniu jednakże, czy w określonej sytuacji faktycznej w ogóle mają zastosowanie przepisy polskiego prawa ubezpieczeń społecznych (por. wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 12 marca 2015 r., II UK 79/14 LEX, nr 1665733 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2014 r., II UK 412/13, LEX nr 1644522 oraz z dnia 6 marca 2018 r., II UK 197/17, LEX nr 2488677).

W wyroku z 12 marca 2015 r., II UK 136/14 (LEX nr 1666019) Sąd Najwyższy podkreślił z kolei, że instytucja interpretacji przewidziana w art. 10 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej dotyczy wszystkich przepisów kształtujących obowiązki płatników w zakresie świadczenia przez nich danin publicznych i składek na ubezpieczenia społeczne lub ubezpieczenie zdrowotne, a zatem przepisów dotyczących ich ustalania, obliczania i uiszczania (opłacania). Celem interpretacji tych przepisów ma być nie tylko ustalenie, obliczanie i opłacanie składek należnych, ale również unikanie nadpłaty składek i konieczności przeprowadzania dalszych czynności, o których stanowi, między innymi, art. 24 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy jednoznacznie stwierdził też, że pogląd, jakoby Zakład nie posiadał uprawnień do wypowiedziania się co do zakwalifikowania danego przychodu jako

podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne jest nietrafny. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, chociaż w zakresie ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne odsyła do pojęcia przychodu w rozumieniu przepisów podatkowych, to kompetencję do wydania pisemnej interpretacji w przedmiocie obowiązku opłacania składek w określonej wysokości, w tym wstępnego rozstrzygnięcia co do zakwalifikowania danego przychodu jako podstawy ich wymiaru, ma Zakład Ubezpieczeń Społecznych (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2018 r., I UK 484/17, LEX nr 2591522).

Odnosząc przedstawione wyżej poglądy prawne do okoliczności faktycznych niniejszej sprawy i w pełni je aprobuując, Sąd Najwyższy zauważa, że jak wyjaśnia to sam skarżący, okolicznością decydującą o uznaniu, że w sprawie doszło do wypełnienia się dyspozycji art. 83d ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych było wszczęcie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w dniu 10 lutego 2015 r., a więc jeszcze przed złożeniem przez odwołującą się wniosku o interpretację inicjującego postępowanie w niniejszej sprawie, postępowania „w sprawie ustalenia prawidłowości wykazanych podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za zatrudnionych pracowników”. To nie stan faktyczny przedstawiony przez odwołującą się we wniosku o interpretację (jego elementy) był zatem przedmiotem wspomnianego postępowania, ale wyłącznie jego ocena prawna. Nie ma więc racji skarżący, zarzucając, że w sprawie doszło do naruszenia powołanego przepisu prawa materialnego.

Nie jest również uzasadniony podniesiony w rozpatrywanej skardze kasacyjnej zarzut naruszenia art. 316 § 1 k.p.c. W tym zakresie Sąd Najwyższy zauważa przede wszystkim, że zarzut ten jest wadliwie skonstruowany. Skarżący, formułując ów zarzut, nie dostrzega bowiem, że art. 316 § 1 k.p.c., dotyczący z istoty swej postępowania pierwszoinstancyjnego, bez powiązania go z art. 391 § 1 k.p.c. dotyczy wyłącznie Sądu pierwszej instancji, natomiast skarga kasacyjna służy do zwalczania naruszeń prawa materialnego i procesowego Sądu drugiej instancji (art. 398¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 398³ § 1 k.p.c.). Niezależnie od tego spostrzeżenia, Sąd Najwyższy przypomina, że aby zarzut naruszenia przepisów postępowania był skuteczny konieczne jest wykazanie, że naruszenie to mogło

mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Tymczasem, choć Sąd drugiej instancji faktycznie nie dostrzegł regulacji art. 83d ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a w każdym razie nie wypowiedział się co do możliwości zastosowania tego przepisu w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, to jednak z przyczyn wcześniej podniesionych uchybienie to pozostawało bez jakiegokolwiek wpływu na wynik sprawy. Wspomniany przepis nie znajdował bowiem w niniejszej sprawie zastosowania.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 398¹⁴ k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Sąd Najwyższy orzekł zatem jak w sentencji swojego wyroku.

as